

Татар телен саклау һәм үстерү

Эшне башкарды: Зиннурова Кадрия Фәрид кызы

Житәкчесе: Булатова Гәлия Алкин кызы

Проектның төп максаты:

- Татар телен өйрәнүне жиңеләйтү, аның кулланылышын арттыру һәм яшь буын арасында популярлаштыру;
- Татар теленәң әһәмиятен, саклау проблемаларын һәм үстерү юлларын аңлату.

Кереш

Һәр халыкның – үз тарихы, үз кыйбласы, үз горейф-гадәтләре, үз теле. Аларның һәркайсы бик тә кадерле, бик тә якын. Һәркемнең туган теле, аның әнисе кебек аеруча сөекле, шуңа да мөңге аерылгысыз, изге төшенчә. Адәм баласының иң изге, иң мөкатдәс хисләренең берсе – туган телгә гае, хөрмәте булу. Тел – халыкларның тәҗрибәләрен үз эчендә саклый торган бер хәзинә. Ул – халыкларның үткәннәрен генә түгел, шул ук вакытта аларның киләчәктәге үсеш мөмкинлекләрен дә үзгәндә булдыра.

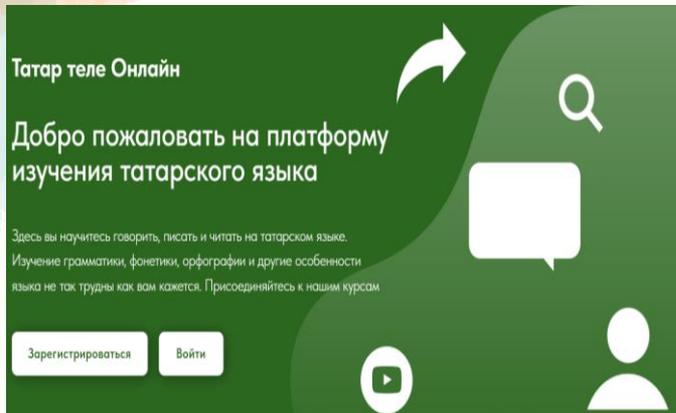
Татар телен саклау һәм үстерү — бик мөһим һәм актуаль тема. Бу проектта татар телен өйрәнү өчен төрле платформалар, кушымталар һәм ресурслар тәкъдим ителәчәк.

Проект эшемнең **төп максаты** булып туган телебезне саклау һәм үстерү өчен нишләргә кирәклеген тикшерү.

Шуннан чыгып, мин үз эшемдә түбәндәге **бурычларны** билгеләдем:
-татар телен өйрәнүгә мөнәсәбәтле нинди платформалар, кушымта (приложениеләр) ачыклау. **Тикшерү объекты** - тел (Тел – халыкның, милләтнең иң әһәмиятле билгесе).
Тикшерү предметы - туган телне саклап калу һәм үстерү юллары.

1. Татар телен өйрәнү өчен платформалар

Tatar Telem — татар телен өйрәнү өчен систематик курслар тәкъдим итә.

Онлайн курслар • Tatar tele Online — татар телен онлайн режимда өйрәнү мөмкинлеге бирә, дәресләр видеолар, тестлар һәм интерактив материаллар белән тулыландырылган.

Алмашлыклар - местоимения

Бу, Теге, Өнә теге, Кем?, Нәрсә?
(Это, То, Вон то, Кто?, Что?)

Уртак (Пример)

Өнә теге нәрсә?
Теге - калам

Өнә теге кем?
Теге - укытучы

Бу нәрсә?
Бу - агач

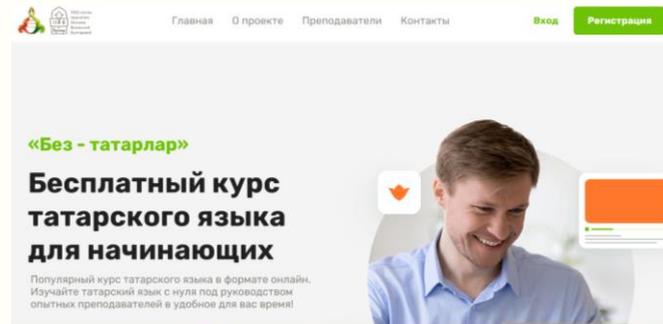
Бу кем?
Бу - малай

Бу нәрсә?
Бу - койма

Бу кем?
Бу - кыз

Местоимение **Кем?** используется только для обозначения людей. В остальных случаях используется **Нәрсә?**

Бу кем/нәрсә? Теге кем/нәрсә? Өнә теге кем/нәрсә? Җавапым
вопрос и ответ на него используете синонимичные слова.

2. Веб-сайтлар • <https://www.lonweb.org/link-tatar.htm> — татар мәдәнияте, теле һәм тарихы турында мәгълүмат бирә, шулай ук телне өйрәнү өчен ресурслар тәкъдим итә.
- **Татарча сөйләшәбез** — татар телендә аралашу өчен форум, анда кулланучылар үзара тәҗрибә алмаша.

[-/incl-up.htm]
[-/inclg-1.htm]
[-/inclg-2.htm]

ТАТАРСКИЙ

ИЗ БИОГРАФИИ
УЗНАЙТЕ БОЛЬШЕ ОБ ЭТОМ ЯЗЫКЕ, ПРОЧИТАЙТЕ СТАТЬЮ ЦЕЛКОМ

[-/inclg-right.htm]

[-/inclg-left.htm]

ОБЩИЕ ССЫЛКИ

Татар-1
member.aol.com/takt1/efindex.html (WebCrawler, Maxthon)

Татарский язык, Татарстан, Республика Татарстан, Татарско-башкирская культурная ассоциация, Татарский мир, Карта Татарстана, Татарская музыка-1

ОНЛАЙН-ТЕКСТЫ НА ДВУХ ЯЗЫКАХ

ОНЛАЙН-КУРСЫ

ОНЛАЙН - ГРАММАТИКИ

ОНЛАЙН - СЛОВАРИ

ОНЛАЙН-ГАЗЕТЫ/ЖУРНАЛЫ

ОНЛАЙН-РАДИО / ТЕЛЕВИДЕНИЕ

Рус

СҮЗЛЕКЛӘРНЕҢ ЭЛЕКТРОН ФОНДЫ

Сүзлекләр фонды турында

сүз / сүз өлеше

Керү теле * з бер хареф ! = бер хареф

Керү теле - татар теле - рус теле - инглиз теле - төрек теле - гарәп теле Бөгөн телләрен сайлау

Чыганаклар (82)

- Керү теле – татар теле
- Татар теленң аңлатмалы сүзлеге [Тарих 2015-2021 (6 т.)]
- Яңа сүзләр һәм яңа мәгънәләр сүзлеге [Яуыз 2022]
- Татар теленң орфография сүзлеге [Торфор 2024]
- Русча-татарча аңлатмалы этнонимлар сүзлеге [РТТ этноним 2023]
- Баш харәфтизм, күп харәфтизмнең?, Орфография сүзлеге [БашСорфор 2022]
- Умман атамаларының татарча-русча аңлатмалы сүзлеге [ТРАУман 2020]
- Русча-татарча-инглизча-төрөкчә тематик сүзлек [ТИТ темат 2019]
- Балык атамаларының татарча-русча-латинча аңлатмалы сүзлеге [ТРРБалык 2019]
- Татар теленнә орфолик сүзлеге [Торфор 2019]
- татарча-инглизчә сүзлек [ТИ 2019]
- Татарча-инглизчә сүзлек [ТИ 2018]

БАТАНЫМ ТАТАРСТАН

21 октябрь 2020
Иңдәлекләр

ТАТАРЧА СӨЙЛӘШӘБЕЗ

1. Мобиль кушымталар

2.2.1. Татар теле өйрәнү кушымталары • Duolingo — татар теле модуле бар, бу кушымта аша уен формасында телне өйрәнергә мөмкин.

• **Memrise** — татар телендә сүзләр һәм фразалар өйрәнү өчен интерактив курслар тәкъдим итә.

• **Google Translate** — татарча текстларны тәржемә итү өчен кулланырга мөмкин.

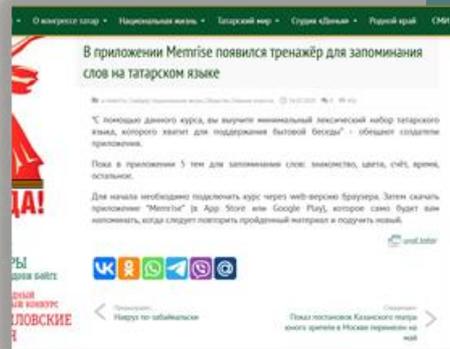
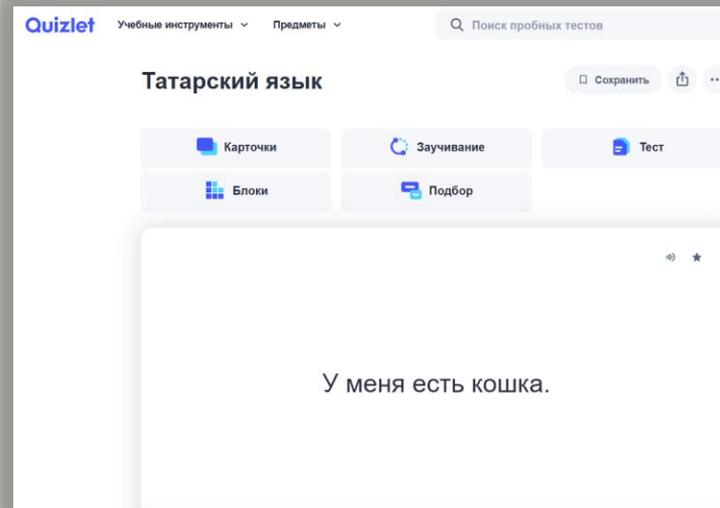
Социаль медиа һәм YouTube каналлары

1. Социаль медиа • VK, Instagram — татар телен өйрәнүче төркемнәр, битләр һәм аккаунтлар бар, анда актив рәвештә контент уртаклашалар.

2. YouTube каналлары • Татар теле дәресләре — татар телен өйрәнүче видеолар, дәресләр һәм практик күнегүләр тәкъдим итә.

1. Уеннар һәм интерактив платформалар

• **Quizlet** — татар телендә сүзләр һәм фразалар белән уеннар уйнап өйрәнергә мөмкин

Татар телен саклау проблемалары:

1. Кимү тенденциясе: – Татар телендә сөйләшүчеләр саны кими.
2. Мәгариф системасы: – Татар телендә белем бирүнең житмәве.
3. Медиа һәм интернет: – Татар телендә контентның аз булуы.

Татар телен үстерү юллары:

1. Мәгариф:
  - Татар теле дәресләрен арттыру.
  - Укытучыларны квалификацияләү.
2. Медиа һәм мәдәният:
  - Татар телендә фильмнар, концертлар оештыру.
3. Интернет һәм технологияләр:
  - Татар телендә веб-сайтлар, мобиль кушымталар булдырырга.
4. Жәмәгатьчелек катнашуы:
  - Волонтерлык проектлары, конкурслар үткөрү.
5. Эшкә урнашканда татар телен белүне мәжбүри итеп кую

Проектның нәтижеләре:

- Татар телен өйрәнүче ресурсларның популярлыгы арту;
- Яшь буын арасында татар теленә кызыксынуны арттыру;
- Татар теленә көндәлек тормышта кулланылышын киңәйтү.

Тәкъдимнәр:

- Татар теле укытучыларына һәм мәктәпләргә бу ресурсларны куллануны киңәш итү;
- Татар телен өйрәнүче яшьләргә актив рәвештә социаль медиа платформаларында катнашуны тәкъдим итү.

Проектта тәкъдим ителгән идеялар һәм чаралар татар телен саклау һәм үстерү өчен файдалы булыр дип ышанам.

Татар телен саклау һәм үстерү — безнең һәрберебезнең бурычы!

Йомгаклау.

Татар телен саклау һәм үстерү — һәрберебезнең бурычы. Без барыбыз да бу процессның актив катнашучысы булырга тиеш. Телебезне саклап калу — безнең киләчәкне саклау ул!

Игътибарыгыз өчен рәхмәт!

You Title Here

© 2023 Your Company Name

www.yourwebsite.com